Staten-Generaal 1/2

Vergaderjaar 2014–2015

34 179 Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Gabon betreffende de status van civiel en militair personeel van hun Ministeries van Defensie, dat aanwezig zal zijn op elkaars grondgebied in het kader van militaire samenwerking; Libreville, 26 november 2014

A/ Nr. 1 BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 23 maart 2015.
De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 22 april 2015.

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt / uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 26, vijfde lid, van de Wet op de Raad van State)

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 maart 2015

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste lid, en artikel 5, eerste lid, van de rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 26 november 2014 te Libreville tot stand gekomen verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Gabon betreffende de status van civiel en militair personeel van hun Ministeries van Defensie, dat aanwezig zal zijn op elkaars grondgebied in het kader van militaire samenwerking (Trb. 2014, nr. 213 en Trb. 2015, nr. 19).

Een toelichtende nota bij het verdrag treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt alleen voor het Europese deel van Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

kst-34179-1
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Defensie heeft voor de opleiding en training van militair personeel en de gereedstelling van eenheden behoefte aan gebieden zoals jungle waarin onder bijzondere omstandigheden kan worden geoefend. In het verleden werden deze trainingen uitgevoerd in onder andere Frans-Guyana en Suriname, maar om uiteenlopende redenen is dit niet meer aan de orde. Zo sluit de omvang van het oefenterrein in Frans-Guyana niet aan bij de Nederlandse behoefte.

Sinds enkele jaren voert Nederland jungletraining uit in Gabon in samenwerking met Frankrijk. Frankrijk heeft in Gabon een militair steunpunt, onder andere ten behoeve van een programma om Afrikaanse landen voor te bereiden op het zelfstandig uitvoeren van vredesoperaties. Daarnaast verzorgen de Fransen een deel van hun eigen jungleopleidingen in Gabon. Mede door de aanwezigheid van onder andere medische voorzieningen in het Franse steunpunt is Gabon bijzonder geschikt voor jungletraining. Defensie heeft enkele jaren geleden een stafofficier geplaatst in Gabon.

Op 16 oktober 2009 is door middel van een notawisseling een verdrag tot stand gekomen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Gabon betreffende de status van militair en civiel personeel van het Koninkrijk der Nederlanden, aanwezig op het grondgebied van de Republiek Gabon (Trb. 2009, 211). Dit verdrag met een looptijd van een jaar bevat bepalingen inzake onder meer jurisdictie, claims en het dragen van wapens. Het verdrag is sindsdien enkele malen verlengd. Tevens zijn de verdragsluitende partijen onderhandelingen begonnen over een verdrag met onbepaalde looptijd. Dit verdrag is, in tegenstelling tot het verdrag met een looptijd van een jaar, niet alleen van toepassing op Nederlands personeel in Gabon maar ook op Gabonees personeel in Nederland. Voor het sluiten van het meerjaren verdrag heeft Gabon als eis gesteld dat het verdrag wederkerig moet zijn. De reden hiervoor is onder meer dat, indien zich in de toekomst mogelijkheden zouden voordoen om Gabonees personeel in Nederland te trainen, de status van dit personeel in Nederland gewaarborgd moet zijn. Bij het opleiden en trainen van Gabonees personeel in Nederland moet in beginsel niet worden gedacht aan grootschalige oefeningen, maar meer aan individuele cursussen die van tijd tot tijd door een gering aantal Gabonese militairen bij defensie instellingen in Nederland worden gevolgd.

Deze opleidingen staan qua omvang en frequentie echter in generlei verhouding tot de trainingen, die Nederlandse militairen in Gabon volgen. De onderhandelingen hebben geresulteerd in het verdrag.

Hieronder volgt een artikelsgewijze toelichting op de voornaamste bepalingen in dit verdrag.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

De definitie inzake «personeel» omvat niet alleen het personeel van de strijdkrachten van beide partijen, maar ook het door de defensieorganisatie van beide partijen aangestelde burgerpersoneel.

De definitie inzake «militair personeel» omvat niet alleen het militair personeel van het Ministerie van Defensie van de zendstaat, maar in voorkomend geval ook een of enkele leden van het militair personeel van een derde staat die op grond van een uitwisselingsprogramma tussen deze staat en de zendstaat integraal deel uitmaken van militaire eenheden van de zendstaat.

De definitie inzake «gezinslid» omvat niet alleen de echtgeno(o)t(e) van het personeel maar ook een kind van het personeel, dat van hem of haar afhankelijk is voor zijn onderhoud.

Met «echtgeno(o)t(e)» wordt gelijkgesteld de geregistreerde partner van het personeel, voor zover dit door de wetgeving van de zendende staat wordt erkend.

Artikel II

In dit artikel is vastgelegd dat de toegang tot en het vertrek uit het gastland zal geschieden in overeenstemming met de nationale wetten en verdragsverplichtingen van het gastland.

Voor Nederland is in dit kader tevens het Europese Unie-recht van toepassing, en in het bijzonder de op 19 juni 1990 te Schengen tot stand gekomen Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de Regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten Akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen (Schengen Uitvoeringsovereenkomst).

Artikel III

De in dit artikel vastgelegde bepalingenstemmen in grote lijnen overeen met de betreffende bepalingen in artikel VII van het op 19 juni 1951 te Londen tot stand gekomen Verdrag tussen de staten die partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de rechtspositie van hun krijgsmachten (Trb. 1951, 114), (hierna te noemen: «NAVO SOFA»). Op grond van het gestelde in het eerste lid, komen de bevoegdheden op krijgstuchtelijk gebied toe aan de autoriteiten van de zendstaat. In het tweede en derde lid is een rechtsmachtverdeling vastgelegd tussen de zendstaat en het gastland. Deze bepaling komt erop neer dat de autoriteiten van de zendstaat bij voorrang hun rechtsbevoegdheid uitoefenen over hun personeelsleden ten aanzien van vergrijpen als gevolg van een handelen of nalaten begaan tijdens de dienst, en in de volgende gevallen:
a) vergrijpen die uitsluitend de veiligheid van de zendstaat raken;
b) vergrijpen die uitsluitend de persoon of de eigendommen van een ander personeelslid van de zendstaat raken;
c) vergrijpen die uitsluitend de goederen van de zendstaat raken;

Alle andere vergrijpen die door een personeelslid van de zendstaat worden begaan, vallen bij voorrang onder de rechtsbevoegdheid van het gastland.

Als de partij die rechtsmacht heeft besluit om deze niet uit te oefenen, stelt deze de andere partij hiervan zo spoedig mogelijk in kennis, aldus het gestelde in het vierde lid. Verder behouden de partijen zich de mogelijkheid voor op verzoek van de andere partij af te zien van hun voorrang ten aanzien van de rechtsbevoegdheid. Op grond van het gestelde in het vijfde lid zal de zendstaat zijn personeel en diens gezinsleden ten behoeve van het vooronderzoek aan de bevoegde autoriteiten van het gastland ter beschikking stellen. Verder nemen de autoriteiten van

het gastland een verzoek van de zendstaat in welwillende overweging, om de bewaking van een personeelslid of een gezinslid te laten berusten bij de zendstaat totdat vervolging door het gastland wordt ingesteld. In geval van arrestatie van een personeelslid van de zendstaat of van diens gezinsleden, wordt de zendstaat hiervan onverwijld door de autoriteiten van het gastland in kennis gesteld (zesde lid). Op grond van het gestelde in het zevende lid verlenen de partijen elkaar hulp bij de uitvoering van alle noodzakelijke nasporingen ter zake van een vergrijp en bij het bijeenbrengen van bewijsmateriaal. Partijen stellen elkaar verder in kennis van de afdoening hiervan door hun respectievelijke rechterlijke instanties. In het achtste lid zijn basisrechten voor de verdachte vastgelegd, indien deze valt onder de rechtsmacht van het gastland en door deze wordt vervolgd. Wanneer een personeelslid of een gezinslid van de zendstaat overeenkomstig de bepalingen van dit artikel is veroordeeld of is vrijgesproken mag hij niet nogmaals voor hetzelfde vergrijp worden berecht door de gerechten van de andere staat (negende lid). Als partijen hun respectievelijke rechtsbevoegdheid op grond van de bepalingen van dit artikel uitoefenen, verplichten zij zich wederzijds om het personeel en gezinsleden, die het vergrijp hebben gepleegd, weder aan elkaar over te leveren, ongeacht de aard en de ernst van het gepleegde vergrijp (tiende lid).

Artikel IV

Dit artikel omvat bepalingen betreffende invoer- en uitvoerformaliteiten van goederen van strijdkrachten en personeelsleden, die van toepassing zijn in Gabon en in Nederland. Voor Gabon is de Gabonese wetgeving van toepassing. Voor de Nederlandse situatie is behalve de Nederlandse wetgeving ook de regelgeving van de Europese Unie inzake in- en uitvoerrechten van toepassing.

Artikel V

Op grond van het gestelde in het eerste lid is de zendstaat gehouden om de regels en beperkingen die het gastland voor het gebruik en de opslag van wapens en munitie heeft opgelegd, te respecteren. Op grond van het gestelde in het tweede lid is het militaire personeel van de zendstaat gerechtigd tot het dragen van het nationale militaire uniform bij de uitvoering van officiële taken.

Artikel VI

Dit artikel regelt dat het gastland geldig door de zendstaat afgegeven rijbewijzen voor personeel van de zendstaat kan erkennen, dan wel dat het gastland het eigen rijbewijs afgeeft aan personeel van de zendstaat in het bezit van een geldig rijbewijs van de zendstaat. In beide gevallen wordt geen rijexamen verlangd. De bepalingen in dit artikel zijn identiek aan de bepalingen inzake rijbewijzen voor NAVO-personeel, zoals vermeld in artikel IV van de NAVO SOFA.

Artikel VII

Op grond van het gestelde in het eerste lid, doen partijen over en weer afstand van aanspraken jegens elkaar of jegens een personeelslid van de andere partij, ter zake van schade aan hun eigendommen en ter zake van letsel (met inbegrip van letsel dat de dood tot gevolg heeft) van hun personeel, toegebracht in het kader van de uitoefening van de dienst. Het afstand nemen van aansprakelijkheid is niet van toepassing in geval van opzet en grove schuld (tweede lid). Op grond van het derde lid treedt het gastland op namens de zendstaat voor de afhandeling van schade aan

derden die door personeel van de zendstaat wordt veroorzaakt in de uitoefening van de dienst. Wat betreft de verdeling van schade geldt het volgende:

– Indien schade toerekenbaar is aan een partij zal deze partij voor vergoeding zorgdragen.
– Indien schade toe te schrijven is aan beide partijen of indien schade niet kan worden toegeschreven aan de ene of de andere partij, vindt verdeling over partijen op basis van gelijkheid plaats.
– Partijen bepalen in onderling overleg de hoogte van het schadebedrag en aan wie deze moet worden toegerekend.

Artikel VIII

Op grond van het gestelde in het tweede lid verlenen de Partijen elkaar kosteloos spoedeisende medische en tandheelkundige hulp bij de militair geneeskundige instellingen van het gastland, gedurende het verblijf in het gastland in het kader van de onderhavige overeenkomst. Alle overige medische en tandheelkundige verzorging vindt plaats op dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor het personeel van het gastland.

Artikel IX

In dit artikel zijn bepalingen opgenomen in geval een personeelslid van de zendstaat of een lid van zijn gezin komt te overlijden. Op grond van het gestelde in het tweede lid vindt autopsie op het lichaam alleen plaats met toestemming van de autoriteiten van de zendstaat en in het bijzijn van een vertegenwoordiger van die staat.

Artikel X

Nadere afspraken inzake de praktische uitvoering van trainingen en opleidingen kunnen worden vastgelegd in niet juridisch verbindende regelingen (MoUs) tussen de Ministers van Defensie van de Partijen.

Artikel XI

De Partijen komen overeen dat geschillen die voortvloeien uit of verband houden met het verdrag, in overleg tussen de bevoegde autoriteiten van de Partijen en langs diplomatieke weg worden beslecht.

Artikel XIII

Dit artikel bevat gebruikelijke bepalingen inzake de inwerkingtreding van het verdrag.

Koninkrijkspositie

Wat het Koninkrijk betreft, zal dit verdrag alleen voor het Europese deel van Nederland gelden.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders